

**ТИМЧАСОВА СПЕЦІАЛЬНА КОМІСІЯ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**
з питань захисту майнових та немайнових прав
внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих
внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти
України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

24 липня 2024 року

Р І Ш Е Н Н Я

**Про координацію, обмін інформацією та інші кроки збільшення ефективності
надання грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам та іншим
постраждалим від російської агресії українцям з боку держави та міжнародних
гуманітарних організацій (за результатами конференції «Грошова допомога
для ВПО» від 17 червня 2024 року)**

З метою консолідації зусиль держави та міжнародних партнерів по вирішенню питання забезпечення внутрішньо переміщених осіб фінансовою підтримкою Тимчасовою спеціальною комісією Верховної Ради України з питань захисту майнових і немайнових прав внутрішньо переміщених осіб та інших осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (далі – Комісія), за сприяння Програми USAID «Рада: наступне покоління» 17 червня 2024 року було проведено конференцію «Грошова допомога внутрішньо переміщеним особам» (далі – Конференція).

За результатами Конференції було прийнято рішення Комісії від 19 червня 2024 року *«Про підсумки конференції «Грошова допомога для внутрішньо переміщених осіб»*, пунктом 2 якого було доручено Голові Комісії Павлу Фролову проаналізувати порушені на Конференції питання та розглянути проблеми, підняті міжнародними партнерами України, які працюють в рамках Робочої групи з надання грошової допомоги в Україні/Ukrainian Cash Working Group, на одному із наступних засідань Комісії.

На виконання цього рішення Комісія звернулася до Міністерства соціальної політики України, Міністерства фінансів України, Міністерства цифрової трансформації України та Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України з пропозицією проаналізувати представлені на Конференції Робочою групою з надання грошової допомоги в Україні/Ukrainian Cash Working Group проблематику, виклики при наданні фінансової підтримки (багатоцільової грошової допомоги в Україні) та напрацьовані матеріали, надати свою позицію щодо них, а також запропонувати можливі шляхи врегулювання порушених міжнародними партнерами проблем.

В результаті Мінсоцполітики листом від 22.07.2024 № 17449/0/2-24/56 повідомило Комісію, що в умовах воєнного стану та складної фінансово-економічної

ситуації в Україні питання посилення соціального захисту різних категорій населення мають вирішуватися комплексно з урахуванням необхідності забезпечення сталості системи соціального захисту та першочергового спрямування коштів на потреби сектору безпеки та оборони. В умовах неможливості забезпечення великої кількості грошових виплат за заявницьким принципом основним підходом до надання соціальної підтримки є розвиток універсальних інструментів соціальної допомоги, які враховують принцип адресності та стимулюватимуть до подолання складних життєвих обставин.

З метою забезпечення соціального захисту громадян, які цього найбільше потребують, Мінсоцполітики разом із міжнародними організаціями реалізуються проекти, спрямовані на додаткову грошову підтримку українських громадян за рахунок коштів міжнародних партнерів, зокрема, запроваджується ініціатива для координації міжнародної підтримки донорів і партнерів у питанні переходу від надання екстреної гуманітарної допомоги до створення стійкої системи соціального захисту населення, спрямованої на подолання шоккових потрясінь, зумовлених збройною агресією РФ проти України, та зміцнення і підтримку програми Кабінету Міністрів України з реформування системи соціального захисту.

Із серпня 2023 року разом із Всесвітньою продовольчою програмою Організації Об'єднаних Націй (далі – ВПП ООН) забезпечено додаткову виплату для пенсіонерів, які проживають у зоні бойових дій і розмір пенсії яких становить менше ніж 3 250 гривень. Цією допомогою охоплено понад 421 тис. пенсіонерів. На сьогодні загальна сума грошової допомоги від ВПП ООН в межах цього проекту становить близько 1,85 млрд гривень.

Із лютого по квітень 2024 року спільний з ВПП ООН проект поширено на осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю, які отримують державну соціальну допомогу в розмірі менше ніж 3 250 гривень. Реалізація цього проекту сприяла підвищенню рівня соціального захисту понад 327 тис. осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю. Сума такої підтримки від ВПП ООН становить понад 830 млн гривень.

Із грудня 2023 року забезпечено реалізацію спільного проекту Мінсоцполітики і Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). У межах проекту малозабезпечені багатодітні сім'ї і малозабезпечені сім'ї з дітьми з інвалідністю, які проживають в окремих районах Дніпропетровської, Донецької, Запорізької та Харківської областей, визначених програмними документами ЮНІСЕФ, отримали кошти для посилення соціального забезпечення в осінньо-зимовий період.

Виплати здійснено 6 861 домогосподарству (сім'ї), членами яких є 29 748 осіб. Загальна сума виділених коштів становить близько 462 млн гривень.

Наразі спільний проект Мінсоцполітики і ЮНІСЕФ переглянуто з метою охоплення ним сімей з дітьми, які проживають на територіях районів, населення яких підлягає обов'язковій евакуації, а також постраждалих унаслідок бомбардувань та авіаударів.

При цьому виплати отримали 9 383 сім'ї з дітьми з числа вразливих категорій (30 284 особи), які проживають на територіях Сумської та Харківської областей і

підлягають (підлягали) обов'язковій евакуації. Загальна сума виділених коштів становить близько 327 млн гривень.

Реалізовано спільний проект Мінсоцполітики з Управлінням Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців (далі – УВКБ ООН) з надання грошової підтримки близько 90 тис. домогосподарств на придбання твердого побутового палива в зимовий період за рахунок коштів УВКБ ООН. Виділена сума становить понад 0,9 млрд гривень.

Зазначені проекти надають можливість допомогти найбільш незахищеним верствам населення без збільшення навантаження на Державний бюджет України.

Надання додаткової соціальної підтримки вразливим категоріям населення від міжнародних партнерів здійснюється без звернення отримувача державної соціальної допомоги з використанням відомостей, що містяться в інформаційних базах даних Мінсоцполітики, на підставі узгодженого з міжнародними партнерами рішення щодо надання такої допомоги.

Такий механізм дає змогу охопити підтримкою всіх громадян визначених категорій незалежно від їх поінформованості щодо реалізації гуманітарних проектів.

Мінсоцполітики також повідомило про роботу над розширенням співпраці в цьому напрямі та залученням до неї інших міжнародних партнерів.

Мінфін листом від 23.07.2024 № 15020-05-2/21627 повідомив, що в умовах обмеженості бюджетних коштів, необхідності забезпечення ефективності й адресності допомоги з боку держави найуразливішим категоріям громадян, зокрема внутрішньо переміщеним особам, важливе значення набуває верифікація та моніторинг державних виплат, яку здійснює Мінфін.

Верифікація, яка по суті є перевіркою інформації про особу щодо правомірності отримання нею державних виплат, здійснюється шляхом порівняння даних про одержувачів державних виплат, наданих під час призначення реципієнту цих виплат, з даними, що містяться у різних реєстрах і базах даних, які Мінфін отримує від різних суб'єктів надання інформації (Мінсоцполітики, Пенсійного фонду, Мін'юсту, Міністерства внутрішніх справ, Державної податкової служби, Державної прикордонної служби, банків тощо). Наразі забезпечено автоматизовану інформаційну взаємодію Мінфіну з 23 реєстрами та базами даних.

Упродовж останніх років створено нормативно-правову базу для здійснення верифікації (Закон України «Про верифікацію та моніторинг державних виплат», підзаконні акти Уряду і Мінфіну, договори і протоколи про інформаційну взаємодію, Методики верифікації державних виплат), що постійно вдосконалюються.

Для проведення верифікації Мінфін на базі сучасних технологій побудував інформаційно-аналітичну платформу електронної верифікації та моніторингу, яка об'єднує в одному місці інформацію про отримувачів державної допомоги з багатьох джерел. Це дозволило здійснювати верифікацію в автоматичному режимі за заздалегідь налаштованими алгоритмами на основі законодавчо визначених критеріїв призначення конкретних виплат. Водночас обробка персональних даних

здійснюється без людського втручання з суворим дотриманням законодавства про захист персональних даних.

Після додаткової перевірки отриманих від Мінфіну рекомендацій органи, що здійснюють державні виплати (Мінсоцполітики, Пенсійний фонд України, Мінекономіки, Державний центр зайнятості, Міністерство освіти і науки України), остаточно роблять висновки щодо правомірності нарахування пільг, допомог, субсидій, інших виплат.

Рішення щодо припинення виплати приймає виключно орган, що здійснює державні виплати, відповідно до законодавства, що регулює державні виплати, а надмірно виплачені кошти підлягають поверненню до бюджету (державного цільового фонду) у встановленому законодавством порядку, зокрема через суд.

Верифікація допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам (далі – допомога ВПО) здійснюється в автоматичному режимі засобами інформаційно-аналітичної платформи на етапі звернення громадян за призначенням допомоги ВПО в онлайн-режимі (превентивна верифікація) та щомісячна перевірка дотримання одержувачів допомоги ВПО умовам законодавства (поточна верифікація).

Критерії здійснюваних Мінфіном перевірок та їх алгоритми базуються на чинному законодавстві, яким врегульовано надання державних виплат. У разі змін до законодавства змінюються критерії та алгоритми, за якими проводиться верифікація.

Здійснювана Мінфіном верифікація забезпечує контроль за ефективним і цільовим витрачанням бюджетних коштів, а також позитивно впливає на підвищення адресності державної допомоги, зменшення масштабів бідності в Україні, оскільки спрямована на те, щоб кінцевими отримувачами державних виплат були саме ті громадяни, які дійсно потребують допомоги держави.

Запровадження верифікації сприяє своєчасному реагуванню з боку держави на зміни у фінансово-майновому стані домогосподарств або сімей, що сприяє ефективному використанню коштів платників податків та забезпеченню адресності державних виплат в умовах обмеженого фінансового ресурсу.

На підставі аналізу результатів верифікації та моніторингу державних виплат Мінфін систематично надає пропозиції щодо удосконалення законодавства з питань державних виплат, маючи на меті підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Мінреінтеграції листом від 19.07.2024 № 22/3.1-5904-24 повідомило про розгляд та врахування в роботі рішень Комісії та системне відстоювання позиції щодо збереження виплат на проживання внутрішньо переміщеним особам, у тому числі в рамках засідань Координаційного штабу з питань забезпечення реалізації прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, утвореного постановою Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2023 р. № 330 під головуванням Віце-прем'єр-міністра України - Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Ірини Верещук.

Питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам постійно включено до порядку денного засідань вказаного вище Координаційного штабу, в рамках роботи якого напрацьовуються та надаються Мінсоцполітики відповідні пропозиції, у тому числі у вигляді проектів нормативно-правових актів.

Зокрема Мінреінтеграції було ініційовано внесення таких змін до положень постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 332 «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам»:

- автоматичне продовження виплати допомоги на другий 6-місячний період особам з інвалідністю III групи;

- призначення допомоги на другий 6-місячний період для таких категорій: сім'ям, в складі яких є особи віком від 55 років, з урахуванням середньомісячного сукупного доходу на одного члена сім'ї; особам пенсійного віку, що не отримують пенсії відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення»; особам, у яких житлове приміщення знищене або пошкоджене (до ступеня непридатного для проживання) за умови, що в особи або будь-кого із членів її сім'ї немає у власності іншого житлового приміщення/частини житлового приміщення, придатного для проживання, розміром не менше ніж 13,65 кв. метра на одну особу, що розташоване на територіях, не включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих рф, затвердженого Мінреінтеграції, або на територіях, включених до зазначеного переліку, для яких визначено дату завершення бойових дій (припинення можливості бойових дій) або тимчасової окупації й такі особи не отримали компенсації за пошкоджений/знищений об'єкт нерухомого майна або житловий сертифікат на придбання об'єкта житлової нерухомості.

Також Мінреінтеграції напрацьовуються інші пропозиції в частині захисту сімей з дітьми, сімей з низьким рівнем доходу тощо.

Мінцифра відповіді на відповідне звернення Комісії не надала.

Водночас, в рамках співпраці з Комісією національні та міжнародні гуманітарні організації, надавачі грошової допомоги, зокрема Ініціатива PeReHID, Карітас Україна, Робоча група з надання грошової допомоги/Ukrainian Cash Working Group, Товариство Червоного Хреста України, Норвезька рада у справах біженців в Україні, Collaborative Cash Delivery Network (CCD), Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) та Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) представили Рекомендації національних та міжнародних акторів гуманітарної допомоги Комісії (далі - *Рекомендації, напрацьовані Робочою групою з надання грошової допомоги/Ukrainian Cash Working Group та міжнародними й національними гуманітарними організаціями за результатами проведення Конференції «Грошова допомога для внутрішньо переміщених осіб», додаються*), що включають такі пропозиції:

1. Створити цифрову платформу для визначення людей, які потребують гуманітарної допомоги, на основі списків бенефіціарів державних програм соціальної допомоги.

2. Надати гуманітарним організаціям цифровий доступ до даних про доходи та соціальні виплати з метою визначення пріоритетних груп населення з низьким рівнем доходу.

3. Розробити двосторонні механізми перенаправлення на програми гуманітарного та соціального захисту та каталог програм соціального захисту.

4. Посилити координацію з національними та міжнародними гуманітарними організаціями на державному та місцевому рівнях шляхом запровадження спеціальних урядових координаторів для посилення активної співпраці.

5. Внести зміни до законодавства в частині виключення гуманітарної допомоги з оподаткування.

24 липня 2024 року на засіданні Комісії заступник Міністра соціальної політики України Кошеленко К.Б. зазначив, що Мінсоцполітики співпрацює з різними міжнародними організаціями починаючи з першого місяця війни у зв'язку з чим на сьогодні вже вдалося реалізувати декілька різних проектів, які дозволили забезпечити виплати від більше ніж десятка міжнародних організацій різним категоріям українців в різних регіонах тощо.

В частині обміну інформацією Кошеленко К.Б. поінформував, що в Україні розбудована Єдина інформаційна система соціальної сфери, ядром якої є Єдиний соціальний реєстр, де є вся інформація про людей, які отримують соціальні виплати, потребують допомоги тощо. Мінсоцполітики, працюючи з міжнародними організаціями, надає їм усю інформацію згідно їх цілей по певних категоріях людей, наприклад, узагальнено показує інформацію в розрізі регіонів, в розрізі вікових показників, інших, демографічних показників для того, щоб і міжнародна організація могла виконати свою ціль, свій мандат, і щоб ця виплата, ця грошова допомога не була фрагментарною, а доповнювала, покривала всю категорію громадян, які її потребують.

Також, Кошеленко К.Б. звернув увагу, що вже на теперішній час координація і взаємодія з міжнародними партнерами відбувається, основою для цього слугує платформа для координації і взаємодії – PeReHID, сенс якої полягає у забезпеченні переходу від гуманітарного реагування до ефективно працюючої системи соціальної підтримки.

Заступник Міністра фінансів України Єрмоличев Р.В. в частині отримання міжнародної допомоги зазначив, що Мінфін розробив шляхи отримання міжнародної допомоги через зарахування грошової допомоги на спеціальні рахунки, які є окремо, зокрема, у Мінсоцполітики, Мінреінтеграції. Всі міжнародні організації можуть спрямовувати фінансову підтримку (міжнародну допомогу) на ці рахунки та в подальшому спільно з міністерствами визначати, куди і на які заходи їх використовувати.

За результатами розгляду зазначеного питання та опрацювавши *Рекомендації, напрацьовані Робочою групою з надання грошової допомоги/Ukrainian Cash Working Group та міжнародними й національними гуманітарними організаціями за результатами проведення Конференції «Грошова допомога для внутрішньо переміщених осіб»*, Комісія **в и р і ш и л а**:

1. Визнати за доцільне здійснення обміну інформацією про виплати грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам та іншим постраждалим від російської агресії українцям з боку держави, міжнародних та національних гуманітарних організацій, органів місцевого самоврядування, інших надавачів такої допомоги з метою підвищення ефективності використання обмежених ресурсів, оптимізації адресності її надання найбільш вразливим категоріям постраждалих українців та уникнення випадків її дублювання.

2. Підтримати термінове прийняття у першому читанні євроінтеграційного проекту Закону України «Про захист персональних даних» (реєстр. № 8153 від 25.10.2022).

Звернутись з цього приводу до Голови Верховної Ради України, голів депутатських фракцій і груп Верховної Ради України IX скликання щодо включення цього законопроекту до порядку денного найближчого пленарного засідання Верховної Ради України.

3. Відзначити важливість комунікації та обміну інформацією між представниками міжнародних, національних гуманітарних організацій та органами державної влади України для верифікації даних осіб, що звертаються за отриманням грошової допомоги до міжнародних та національних гуманітарних організацій, на відповідність встановленим критеріям та умовам надання такої допомоги, а також для надання міжнародними та національними гуманітарними організаціями відповідним органам державної влади України агрегованого переліку отримувачів такої допомоги та її обсяги.

4. Запропонувати Міністерству соціальної політики, Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, Міністерству цифрової трансформації, обласним, Київській міській державним військовим адміністраціям визначити відповідальних посадових осіб для взаємодії з Робочою групою з надання грошової допомоги/Ukrainian Cash Working Group та міжнародними й національними гуманітарними організаціями з метою посилення комунікації на оперативному, тактичному та стратегічному рівнях.

5. Звернутись до Прем'єр-міністра України з пропозицією щодо проведення узгоджувальної наради з обговорення *Рекомендацій, напрацьованих Робочою групою з надання грошової допомоги/Ukrainian Cash Working Group та міжнародними й національними гуманітарними організаціями за результатами проведення Конференції «Грошова допомога для внутрішньо переміщених осіб» (додаються до рішення Комісії)*, за участю членів Комісії, представників Робочої групи з надання грошової допомоги/Ukrainian Cash Working Group та міжнародних й національних гуманітарних організацій, Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, Віце-прем'єр-міністра з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій - Міністра цифрової

трансформації України, Міністра соціальної політики, Міністра фінансів, Голови Державної податкової служби України, Голови правління Пенсійного фонду України.

6. Рішення Комісії надіслати Голові Верховної Ради України, головам депутатських фракцій і груп Верховної Ради України IX скликання, Прем'єр-міністру України, а також до Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин, Міністерства соціальної політики, Міністерства фінансів, Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, Міністерства цифрової трансформації, обласних, Київської міської державних військових адміністрацій.

Голова Комісії

П. Фролов

Секретар Комісії

С. Вельможний

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: ФРОЛОВ ПАВЛО ВАЛЕРІЙОВИЧ
Сертифікат: 5E984D526F82F38F04000000B4EAC600FE8B3B05
Дійсний до: 12.07.2025 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-82/3-2024/171493 від 02.08.2024

1631613